

Türkiye'nin verimli tarım için teknolojiye ihtiyacı var

İngiltere Büyükelçiliği ve Boğaziçi Üniversitesi İnovasyon ve Rekabet Odaklı Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin ortaklaşa düzenlediği Tarım Teknolojileri (AGRI-TECH) Bilgi Transferi semineri 18 Ocak'ta Boğaziçi Üniversitesi'nde yapıldı. Özel sektör, kamu ve üniversitelerden gelen uzman konuşmacılar Türkiye'de mevcut tarım teknolojileri durumunu özetleyerek Avrupa ile karşılaştırdılar. Seminerde Türkiye'de tarım teknolojilerinin genel durumu, gıda sektörünün güncel sorunları ve hassas tarım teknolojileri üzerine önemli saptamalar yapıldı.

Açılış konuşmasını yapan **Boğaziçi Üniversitesi İnovasyon ve Rekabet Odaklı Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Direktörü Doç. Dr. Aslı Helvacıoğlu**, merkezin amaçlarını ve projelerini tanıttı. Helvacıoğlu, yürüttükleri araştırmalarla tarımda teknoloji konusunda bilgi üretimi yaptıklarını ve bu konuda sektörlerle iş birliği yaparak inovatif gelişme için projeler yürüttüklerini belirtti. Merkezin temel amacının Türkiye tarım teknolojilerinin kapasitesinin geliştirilmesi olduğunu vurgulayan Helvacıoğlu, İngiltere ve Türkiye'den araştırmacı, girişimci, üretici ve tedarikçi gibi çeşitli paydaşların katılımları ile bilgi ve iletişim ağı oluşturduklarını belirtti.

Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Gökhan

Özertan konuşmasında Türkiye tarımındaki tahıl verimi sorununa değindi. Yaşlanmakta olan çiftçi profiline vurgu yapan Özertan'a göre, Türkiye'de tarım teknolojisinin en büyük sorunu çiftçilerin bilgi iletişim teknolojilerinden çok uzak olmaları ve genel anlamıyla eğitim sorunları. Türkiye'nin coğrafi avantajı itibarıyla yaklaşık elli üründe dünyanın en büyük on üreticisinden biri olduğunu söyleyen Özertan, sürdürülebilirlik konusunun daha fazla üzerine eğilmek gerektiğini belirtti.

Tarımda verimi artırmanın yolu teknolojiden geçiyor

Türkiye'de tarım üzerine gazetecilik yapan Dünya gazetesi yazarı **Ali Ekber Yıldırım** sunumunda medyanın tarım konusunda felaket haberciliği yapmayı sevdiğini belirterek Türkiye'de tarımın gelişmesini sağlayabilmek için sorunun temeline inmek gerektiğini belirtti. Dünyada nüfus arttığı için aynı tarım alanlarından daha fazla verim elde etmeye yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu ve bu sebepten ötürü sensörler, yüzey tarama araçları ve insansız hava araçları gibi teknolojik imkanların tarım sektöründe kullanımını artırmaya yönelik çalışmaların yapıldığını belirtti. Türkiye'de tarım sektöründe teknolojik imkanların kullanılması gerektiğine dikkat çeken Yıldırım köylerde

genç nüfusun azalmakta olduğunu belirtti. Bunun yanında yüksek girdi maliyeti, iklim değişikliği ve işçi-emek sorunlarına da değinen Yıldırım, bu nedenlerden ötürü verimi azalan tarım sektöründe verimliliği artırmanın teknolojiyi kullanmaktan geçtiğini belirtti. Çiftçilikle geçinen kişilere teknolojik kaynakları sunarken de kişi odaklı olunması gerektiğini ifade eden Yıldırım, herkesin teknoloji ile ilişkisinin farklı olduğunu, girişimlerin bu gerçeği göz önünde bulundurularak yapılması gerektiğini de sözlerine ekledi.

Üretici örgütlenmesi zayıf, domates %86 maliyet artışıyla market rafına geliyor

Oturumun bir diğer konuşmacısı olan **Akdeniz Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Koç** ise gıda zincirleri ve gıda zincirlerinin sorunları üzerinde durdu. Türkiye’de çok farklı gıda zincirlerinin bulunduğunu ifade eden Koç, bununla birlikte üretici örgütlenmesinin çok zayıf olduğunu ve fiyat pazarlıklarını iyi yapamadıklarını söyledi. Gıda zincirlerinde küresel firmaların payının arttığına da değinen Koç, perakendecilerin ise tek ya da az sayıda tedarikçiyle iş yapabildiğini vurguladı.

Konuşmasında gıda zincirleri konusunda Türkiye ve İspanya’yı karşılaştıran Ali Koç, İspanya’da Gıda Fiyatları Gözlemevi’nin 36 temel tüketim maddesini sürekli gözlem altında tuttuğunu belirtti. Herhangi bir ürünün, zincirin herhangi bir kısmında fiyat artışı olduğu zaman Gözlemevi’nin bu artışı not ettiğini ve gıda zincirlerinin bütün taraflarıyla yılda üç kere toplantı yaparak fiyat artışlarında taraflarca konsensüse varılmasını sağladığını söyledi.

Türkiye’de böyle bir kurumun olmayışının yanında, gıda zincirleri açısından en önemli sorunun market marjlarının fazlalığında olduğunu ifade eden Koç, konuşmasında domates örneğini vererek, domatesin Antalya seradan 1,20 TL’den çıktığını, ancak Ankara’da markette 2,23 TL’den satıldığını ve arada %86’lık bir artış olduğunu söyledi. Bu artış da gıda zincirinin diğer halkalarının (nakliye gibi) rolü olduğunu ancak en önemli payın marketin kârında yattığını da belirtti.

Knowledge Transfer Network İngiltere Gıda Bölümü Başkanı Jayne Brookman ise İngiltere özelinde sektörün yüz yüze olduğu zorluklardan bahsetti. Tarımsal arazinin giderek azalması, ham madde sağlamanın sürdürülebilirliğinin zorluğu, üretim maliyetlerindeki artışlar ve hava değişimlerinin sektördeki başlıca problemler olduğunu belirtti. Tedarik zincirler çok geniş olduğu için de kontrolün kolay olmadığını vurgulayan Brookman, son yıllarda İngiltere’de çok sıkı düzenlemeler yapıldığını söyledi.

T.C Kalkınma Bakanlığı, Tarım Daire Başkanı Dr. Taylan Kıymaz Türkiye’de Tarım Teknolojilerinde Kamu Yönetimi Perspektifi başlıklı konuşmasında 10. beş yıllık kalkınma planı kapsamında planlanan AR-GE hedeflerini anlattı. Kıymaz, “*Katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesine, gen kaynaklarının korunmasına, islah çalışmalarına, nano-teknoloji ve biyo-teknolojiye yönelik araştırmalara öncelik veriliyor ve tarım odaklı teknoparklar ile sektörel teknoloji platformları tesis edilecek*” diye konuştu.

Türkiye dünyanın en büyük un ihracatçısı

Kamudaki gelişmelerin ardından, oturumun geri kalanında özel sektöre yönelik konuşmalar yapıldı. **Ulusoy Un A.Ş ve TUSAF Türkiye Un Sanayicileri Federasyon Başkanı Günhan Ulusoy**, Türkiye'nin son altı yıldır dünyanın en büyük un ihracatçısı olduğunu vurgulayarak bu başarının sebebi olarak Irak ve Suriye ülkelerine yapılan ihracat oranlarını gösterdi. *“Son yirmi senede hububat üretimi %16'lık bir artış göstermiştir”* diyen Ulusoy özellikle buğday üretiminin verim artışı sayesinde yükselmeye devam edeceğini söyledi.

Anadolu Etap Genel Müdürü Demir Sarman, makro bir perspektiften ziyade Anadolu Grup özelinde işlenmiş gıda üretimindeki verimlilik artışını anlattı. Anadolu Grup olarak laboratuvar araştırmalarına toplam 1.5 milyon dolar yatırım yaptıklarını söyleyen Sarman, yüksek teknolojiye ve eğitime yaptıkları yatırımlardan sonra elde ettikleri enerji, su ve işçi tasarruflarından bahsetti.

Tekfen Holding Stratejik İş ve Yatırım Geliştirme Yöneticisi Emrah İnce ise konuşmasında Türkiye'de tarımın mevcut durumunun profilini özetledi: *“Bakanlık verilerine göre toplam ekim alanı yaklaşık 24 milyon hektardır, alınan verim düşünüldüğünde ise tarım sektörü Türkiye GSYH'nin yaklaşık %9'unu oluşturuyor. Sera üretiminde büyük tarımsal araziler faaliyet gösteren üreticilerin dışında kalan çiftçiler hala geleneksel tarım yöntemleriyle üretimi sürdürüyor. Bu nedenle tarımsal üretimi arttırmak amacıyla Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Tarım Politikası kapsamında 941 tarım havzasında farklı ürün gruplarını destekleme kararı aldı”* diyen İnce, daha sonra Toros Tarım'ın temel faaliyet alanlarından; mineral gübrelerin üretimi, agripark faaliyetleri, buğday tohumu yetiştiriciliği, moleküler ıslah, genomiks ve fide üretimi projelerinden bahsetti.

Haber ve Fotoğraflar: Gökçe Büyükbayrak, Talat Karataş/Kurumsal İletişim Ofisi